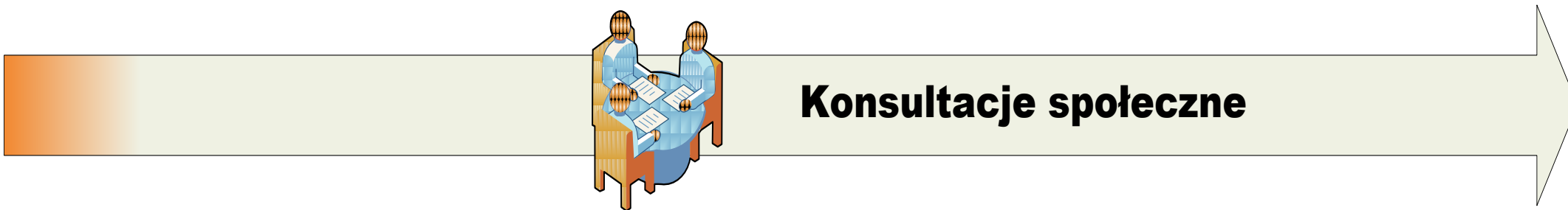
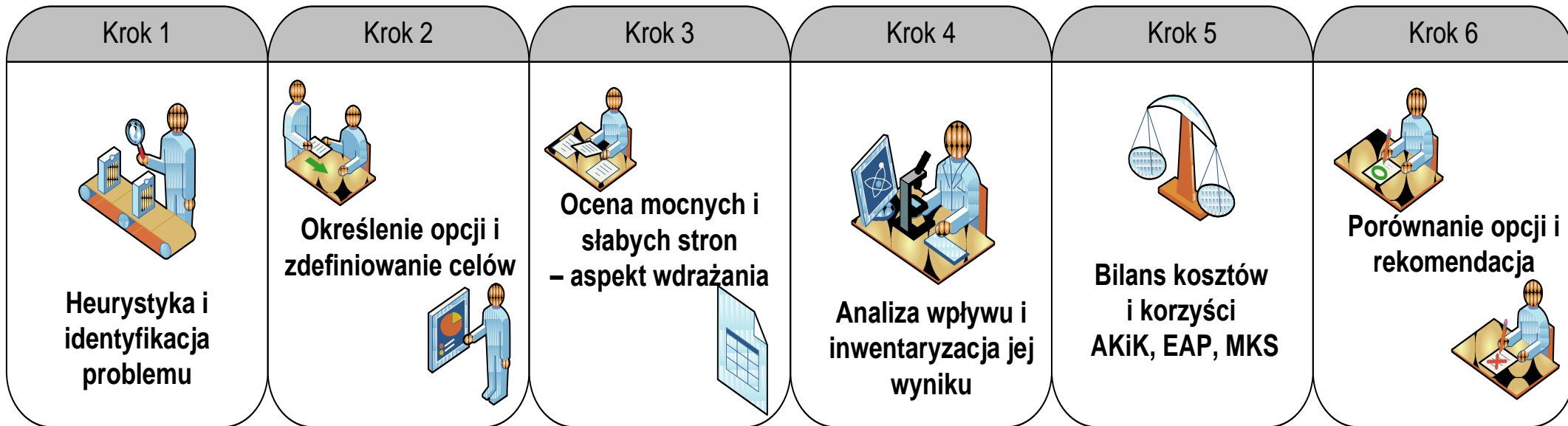

Celem kursu zaawansowanego jest:

- umożliwić poprawne metodycznie przeprowadzenie OSR dla realnego problemu społecznego zgodnie z Wytycznymi Ministra Gospodarki
- przygotować do wychwytywania ułomności lub pułapek procesu diagnozowania problemu
- przybliżyć walory użytkowe AKK
- przybliżyć koncepcję ekonomicznej analizy prawa [EAP] w celu lepszego zrozumienia mechanizmu decyzyjnego, kryjącego się w wyborach adresata legislacji

Reforma Regulacji

Przedsiębiorca ma **prawo**

Kurs zaawansowany dla korpusu służby cywilnej z zakresu metodyki przygotowania oceny skutków regulacji (OSR)

I. Geneza i istota ekonomicznej analizy prawa

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO GOSPODARKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- badanie prawa przy pomocy narzędzi ekonomicznych (*Law & Economics*)
- naukowe *alter ego* OSR
- początki: skutki ustawodawstwa antymonopolowego w USA

Ćwiczenie 1:

Test adekwatności wyboru działania interwencyjnego dla decydentów:

przykład rozdziału częstotliwości radiowych

Ćwiczenie 2:

Aspekt egzekwowalności projektowanej interwencji legislacyjnej:

przykład nowelizacji ustawy o kulturze fizycznej (Dz.U. 2009. 226.1809)
– zwiększenie bezpieczeństwa na stoku narciarskim

Ćwiczenie 1:

Test adekwatności wyboru działania interwencyjnego dla decydentów: przykład rozdziału częstotliwości radiowych

Jak mógłby się przedstawiać wynik oceny wpływu w odniesieniu do widma elektromagnetycznego?

Pytania pomocnicze:

1. Jaki problem związany jest z widmem elektromagnetycznym?
2. Jakie cele należy sobie postawić by rozwiązać ten problem?
3. Jakie istnieją możliwości rozwiązania tego problemu?

Ćwiczenie 1:

Test adekwatności wyboru działania interwencyjnego: na przykładzie rozdziału częstotliwości radiowych

Odpowiedzi do ćwiczenia 1 według OSR :

1. Problem: zaspokojenia popytu na dobro (rzadkie)
2. Cel: Efektywna alokacja
3. Metoda interwencji: zaniechanie = opcja 0 (rodzaj: samoregulacja), legislacja = opcja 2 (rodzaj współ-regulacja)

Aukcja Vickreya

- Zwycięża firma, która zaoferowała najwyższą cenę za częstotliwość, ale płaci kwotę zaoferowaną przez drugą z kolei firmę.
- Strategia dominująca – zaproponowanie wartości, jaką częstotliwość przedstawia dla danego uczestnika.
- Cena ostateczna zależy od ofert konkurentów.

Aukcja klasyczna

- Klasyczny przetarg cechuje „skąpstwo”.
- Trudność w oszacowaniu wartości dobra (cena wyjściowa).

Odpowiedzi do ćwiczenia 1 według ekonomicznej analizy prawa:

1. R. Coase, *Federal Communications Commission*, 1959
2. G. Calabresi, A.D. Melamed, *Property Rules, Liability Rules and Inalienability: One View of the Cathedral*, 1972
 - ochrona uprawnienia przez zasadę własności
 - ochrona uprawnienia przez zasadę odpowiedzialności
 - ochrona uprawnienia przez zasadę nieprzenoszalności
3. I. Ayres, E. Talley, *Salomonic Bargaining: Dividing a Legal Entitlement to Facilitate Coasean Trade*, 1995
 - ochrona uprawnienia przez zasadę efektywności przy wysokich kosztach transakcyjnych nie będzie tak efektywna jak przez zasadę odpowiedzialności
4. L.A. Fennel, *Slices and Lumps*, 2008
 - opcja put, opcja call

- Założenia:
 - firma pozyskuje częstotliwość na opisanych wcześniej zasadach,
 - licencja daje prawo użytkowania częstotliwości przez określoną liczbę lat, np. 10 lat
 - firma ma prawo ponownego wykupu częstotliwości.
- Opcje *put* i *call* – firma dokonuje wyceny częstotliwości, która będzie stanowić cenę ponownego wykupu lub cenę odkupu przez konkurenta.

- Zachowanie użytkownika częstotliwości:
 1. Cena możliwa do zaakceptowania przez podmiot obecnie użytkujący częstotliwość.
 2. Cena na odpowiednio wysokim poziomie tak, aby uniemożliwić konkurencji kupno częstotliwości po zaniżonych kosztach.
- Najważniejsze – wycena po stronie użytkownika, inicjatywa kupna po stronie konkurencji.
- Efekt – wynik osiągnięty, jak w przypadku negocjacji, bez ich rzeczywistego przeprowadzenia
- Korzyść społeczna: ograniczenie kosztów transakcyjnych.

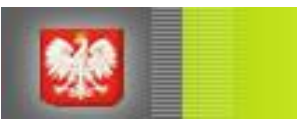
Ćwiczenie 2:

Aspekt egzekwowalności projektowanej interwencji legislacyjnej:
na przykładzie nowelizacji ustawy o kulturze fizycznej (Dz.U. 2009. 226.1809)
– zwiększenie bezpieczeństwa na stoku narciarskim

Jak mógłby się przedstawiać wynik OSR dla nowelizacji ustawy o kulturze fizycznej?

Pytania pomocnicze:

1. Jaki problem wiąże się z bezpieczeństwem na stoku?
2. Jakie cele należy sobie postawić by rozwiązać ten problem?
3. Jakie istnieją możliwości rozwiązania tego problemu?
4. Jakie są z nimi związane koszty, a jakie korzyści (społeczne)?

Ćwiczenie 2:

Aspekt egzekwowalności projektowanej interwencji legislacyjnej:
na przykładzie nowelizacji ustawy o kulturze fizycznej (Dz.U. 2009. 226.1809)
– zwiększenie bezpieczeństwa na stoku narciarskim

Odpowiedzi do ćwiczenia 2 według OSR:

1. Problem: Rosnąca liczba wypadków narciarzy w sezonie
 2. Cel: Minimalizacja kosztów społecznych związanych z leczeniem ofiar
 3. Metoda interwencji: opcja 0 lub opcja 2 (wspierana opcją 1 = interwencja poza-legislacyjna) - wprowadzenie szczególnych środków bezpieczeństwa
- obowiązek noszenia kasków dla osób poniżej 16 roku życia
(obok innych przepisów regulujących kwestie bezpieczeństwa w górach)

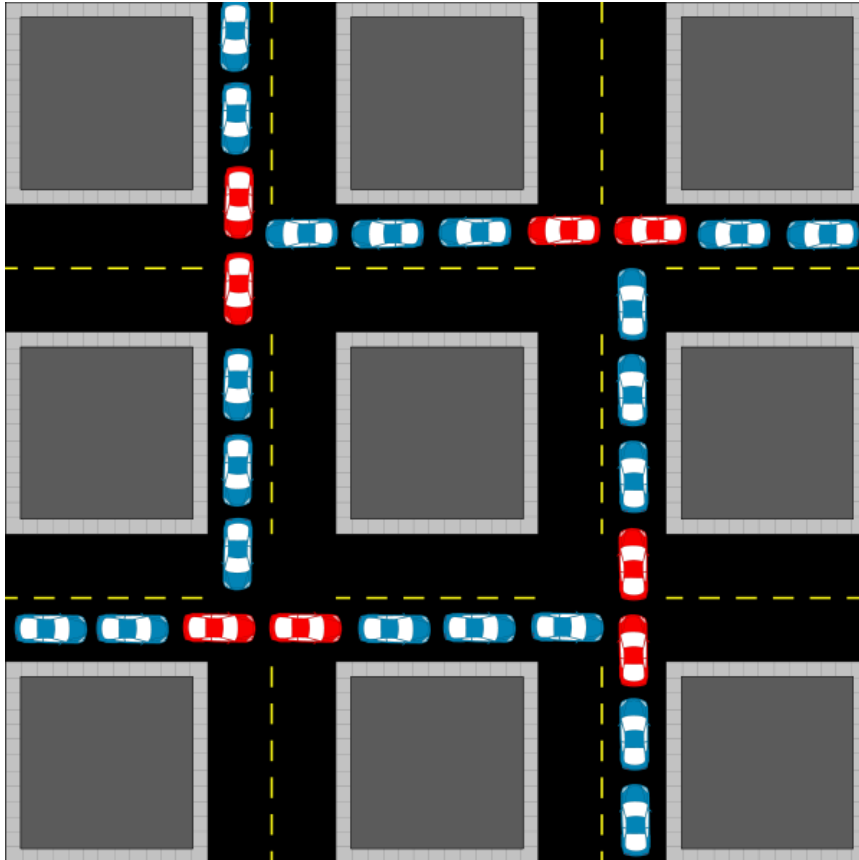

Odpowiedź do ćwiczenia 2 według ekonomicznej analizy prawa:

- ze względu na brak możliwości zapewnienia tego, że nowe prawo będzie przestrzegane przez uprawiających sporty zimowe na stoku, interwencja może okazać się nieuzasadniona

Gridlock Economy

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Gridlock.svg>

<http://www.enterstageright.com/archive/articles/0109/0109gridlock.htm>

<http://www.trafficquagmire.com/2009/12/>

Reforma Regulacji

Przedsiębiorca ma **prawo**

Kurs zaawansowany dla korpusu służby cywilnej z zakresu metodyki przygotowania oceny skutków regulacji (OSR)

III. Heurystyki i skrzywienia w podejmowaniu decyzji regulacyjnych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- zakłada (*ex post*) idealną racjonalność prawodawcy
- zakłada (?) ograniczoną racjonalność procesu tworzenia prawa i jego użytkowania

Ograniczenia racjonalności

- asymetria informacyjna uczestników procesu tworzenia i stosowania prawa
- emocje – determinacja polityczna
- heurystyki i skrzywienia – inherentne, „tkwiące w racjonalności ludzi”

- dostępność – zrozumienie i interpretacja faktu
- znaczenie możliwości znalezienia elementu, który się zna – prowadzi do stereo-typizacji sposobu jego interpretacji
- znaczenie kontekstu danego faktu
- znaczenie czasu/presji

Efekt kontekstu (ang. *framing*) - przykład

- wystąpi u nas nowy wirus grypy. Spodziewamy się 600 ofiar śmiertelnych wirusa. Proponowane są dwa alternatywne programy zapobiegawcze
- P1: 200 osób zostanie uratowanych
- P2: istnieje 1/3 prawdopodobieństwa, że 600 osób zostanie uratowanych oraz 2/3 prawdopodobieństwa, że program będzie bezskuteczny
- Który program wybierzemy?

Inne ujęcie pytań

- P1: 400 osób umrze
- P2: 1/3 prawdopodobieństwa, że nikt nie umrze, 2/3 prawdopodobieństwa, że umrze 600 osób
- Który program wybierzemy?

- heurystyka dostępności
- heurystyka afektu
- heurystyka zakotwiczenia
- heurystyka reprezentatywności
- dysonans poznawczy
- efekt świeżości
- efekt wstecznej pewności
- złudzenie kontroli
- przesadny optymizm

- (*availability*) prawdopodobieństwo zdarzenia jest intuicyjnie szacowane na tym większe im lepiej przez danego człowieka jest pamiętane podobne zdarzenie
- (*accessibility*) problemy i ich rozwiązania są oceniane jako tym atrakcyjniejsze, im bardziej są zrozumiałe

Heurystyka afektu

- Intuicyjne uogólnienie charakteru osoby bądź zjawiska na podstawie przypisanych mu cech wartościujących

- Przykład: najpowszechniejszy - efekt aureoli; rozumowania w toku prac w zakresie prawa o relacjach konsumentów z przedsiębiorcami

Heurystyka zakotwiczenia

- szacunki dokonywane intuicyjnie mogą arbitralnie definiować jakąś wielkość, aby ocenić skalę/wartość zmiany

- Przykład: 600 zł renty jako przykład ubóstwa w Polsce na światowej konferencji o państwach trzeciego świata

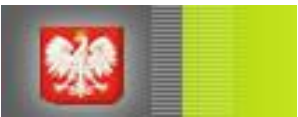
Heurystyka reprezentatywności

- skłonność do uznawania, że dowolnie mała próba posiada cechy charakterystyczne dla całej populacji
- tendencja do opierania sądów na zbyt małej próbie i wnioskowania na jej podstawie o cechach całej populacji
- Przykład: twierdzenia posłów, że skoro ludzie przychodzą do ich biur z jakimś problemem, to jest to problem powszechny

Dysonans poznawczy

□ naruszenie wewnętrznej spójności poglądów, emocjonalnie ocenianych jako słuszne/prawdziwe powoduje

- tendencję do usunięcia dysonansu
- także poprzez
- zdezawuowanie faktów/opinii itp. sprzecznych ze „spójnym” modelem

- upatrywanie w szeregach losowych jakiejś prawidłowości (np. trendu)
- Przykład:
jeżeli w jakimś miejscu wystąpiła wielka powódź, a potem drobne podtopienia, to wielka powódź może wystąpić także w następnym roku/następnych latach

Efekt wstecznej pewności

- większa pewność atrybucji przyczyn zdarzenia wtedy, gdy to zdarzenie już powstało

- Przykład: typowe błędy kontrolerskie (audyt wewnętrzny i zewnętrzny)

Warianty regulacji

- zgeneralizowany system zabezpieczenia społecznego
- system oparty na ubezpieczeniu OC+NW
- system intensywnej i silnej prewencji
- system ubezpieczenia ograniczonego (stop-gap)

- iluzja posiadania zwiększonego wpływu na przebieg zjawisk wraz ze wzrostem zaangażowania

- warunki powstania takiego złudzenia:
 - samodzielność wyboru działań
 - przeszłe doświadczenie uzyskania realnego wpływu poprzez własne działanie
 - dostępność (intelektualna) problemu
 - dostęp do znacznej ilości informacji
 - emocjonalne osobiste zaangażowanie
 - sprawdzenie się prognoz dotyczących danego zjawiska

- część działalności prawodawczej
- widzenie złożonych zjawisk jednoelementowo (np. pierwotne „becikowe”)

Jakie heurystyki są obecne w uzasadnieniu projektu ustawy o gwarancjach płatności za roboty budowlane?

Reforma Regulacji

Przedsiębiorca ma **prawo**

Kurs zaawansowany dla korpusu służby cywilnej z zakresu metodyki przygotowania oceny skutków regulacji (OSR)

IV. Zastosowanie MKS do określenia metodą analogii wartości obciążenia administracyjnego [OA] przy wykorzystaniu bazy wyników empirycznych

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

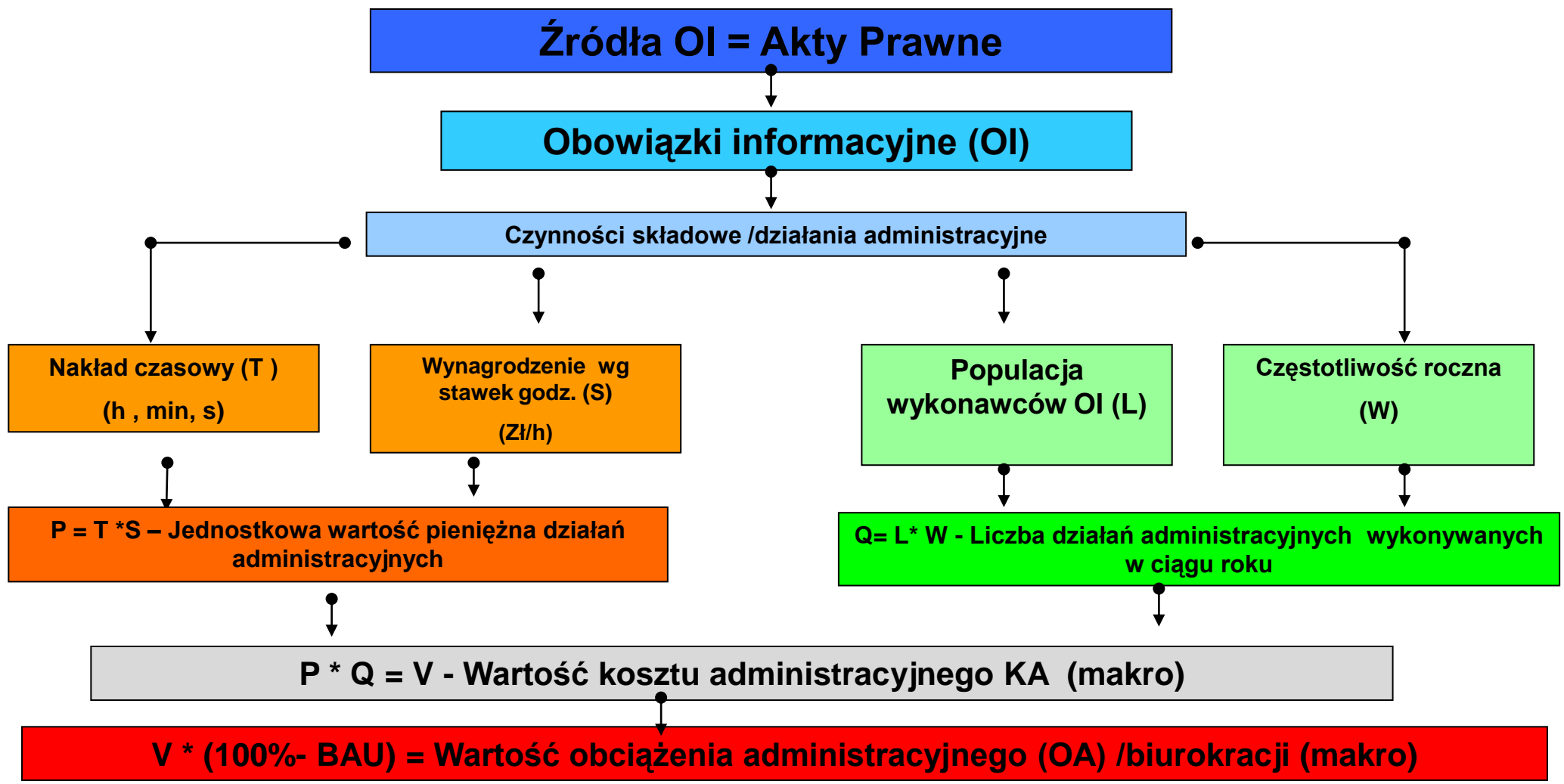

MINISTERSTWO GOSPODARKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Konstrukcja Modelu Kosztu Standardowego (MKS)

- wprowadzenie w 2009 r. przez KE obligatoryjnej oceny uciążliwości biurokratycznej w ramach OW - sankcjonuje nowe podejście do legislacji na poziomie prawa wspólnotowego
- wyznaczenie 1. celu redukcyjnego przez Rząd RP, który został przedstawiony na szczycie wiosennym Rady WE w 2008 roku
 - redukcja 25% OA do końca 2010 roku w siedmiu wybranych obszarach priorytetowych
 - zerowy pomiar bazowy, obejmujący 482 źródła i ponad 6.000 OI ukończony 1 czerwca 2010 roku
- powołanie Pełnomocnika Prezesa RM d/s Ograniczania Biurokracji – Zarządzenie nr 63 Prezesa RM z dn. 31/08/2010

- Kwestia obciążeń biurokratycznych wewnątrz administracji państwowej - poza zakresem przedmiotowym pomiarów
- Efekty zmniejszenia biurokracji mogły oznaczać przesunięcie części obowiązków na administrację
- Przejściowy charakter wzrost obciążeń biurokratycznych w administracji - BwB
- KE w ramach OW wykonuje pomiar wpływu zmian w prawie wspólnotowym na funkcjonowanie organów administracji krajowej

Czym jest miara uciążliwości biurokratycznej netto?

Najważniejsze, aby napływ nowych uciążliwości biurokratycznych nie był szybszy niż odpływ starych

Poziom wody obrazuje wyjściowy poziom biurokracji

Odpływ jest następstwem działań redukcyjnych

Przyptyw jest następstwem działań legislacyjnych nie uwzględniających postulatu zmniejszenia obciążeń administracyjnych

□ Przykład dobrej praktyki:

- Ocena aspektu uciążliwości biurokratycznej przy okazji nowelizacji Rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 883/2001, wdrażającego zasady handlu produktami branży winiarskiej z krajami trzecimi

(SEC(2007) 893/2)

Annual reduction of administrative costs following the proposed abolition of reporting obligations currently contained in Commission Regulation (EC) No 883/2001															
Commission Regulation (EC) No 883/2001 of 24 April 2001 laying down detailed rules for implementing Council Regulation (EC) No 1493/1999 as regards trade with third countries in products in the wine sector															
L.p. / No.	Artykuł przepisu poddany kwantyfikacji / Assessed Art.	Typ OI wg katalogu/Type of obligation	Typ czynności składowej OI / Description of required action(s)	Kategoria adresatów OI / Target group	Stawka godz w € / Tariff (€ per hour)	Nakład czasu w godz. / Time (in hours)	Wartość pieniężna pojedynczego działania lub wartości jednorazowego nakładu rzeczowego Price (per action or equip)	Częstotliwość roczna / Frequency (per year)	Liczebność podmiotów wykonujących OI No. of entities	Ogólna liczba wykonywanych czynności administracyjnych / Total no of actions	Całkowita wartość pieniężna / Total Cost	Źródło OI wg pochodzenia / Regulatory Origin (%)			
					i = internal	e = external						Int.	EU	Nat	Reg
1.1	Art. 5 (1) and annex I	Submissions of (recurring) reports	Retrieving relevant information from existing data	National administration	21,40	1,00	21,40	52	7	364	7 789,60		100%		
1.2	Art. 5 (1) and annex I	Submissions of (recurring) reports	Filling forms and tables	National administration	21,40	1,50	32,10	52	7	364	11 684,40		100%		
1.3	Art 5 (1) and annex I	Submission of (recurring) reports	Submitting the information (sending it to the designated recipient)	National administration	21,40	0,50	10,70	52	7	364	3 894,80		100%		
2.1	Art 9 (1)	Application for general authorisation or exemption	Filling forms and tables	Producer	6,20	4,00	24,80	52	364	18928	469 414,40		100%		
2.2	Art 9 (1)	Application for general authorisation or exemption	Submitting the information (sending it to the designated recipient)	Producer	6,20	0,50	3,10	52	364	18928	58 676,80		100%		
3.1	Art. 12 (1)(a) and annex V	Submission of (recurring) reports	Retrieving relevant information from existing data	National administration	21,40	1,00	21,40	52	7	364	7 789,60		100%		
3.2	Art 12 (1)(a) and annex V	Submission of (recurring) reports	Filling forms and tables	National administration	21,40	2,00	42,80	52	7	364	15 579,20		100%		
3.3	Art 12 (1)(a) and annex V	Submission of (recurring) reports	Submitting the information (sending it to the designated recipient)	National administration	21,40	0,50	10,70	52	7	364	3 894,80		100%		

- Suma rocznych kosztów administracyjnych ponoszonych przez przedsiębiorców w Polsce wynosi 77,6 mld złotych, co stanowi ok. 6,1% PKB Polski¹
- Suma rocznych kosztów obciążeń administracyjnych wynosi 37,3 mld złotych, co stanowi ok. 2,9% PKB Polski²

1 Produkt Krajowy Brutto za 2008 rok w cenach bieżących, www.stat.gov.pl/gus/5840_1334_PLK_HTML.htm

2 Z uwzględnieniem subiektywnej wartości BAU czyli kosztów business-as-usual, które przedsiębiorcy wykonywaliby także w sytuacji zniesienia obowiązku informacyjnego

TOP 10 rankingu OI według łącznego rocznego czasu ich wykonywania

Poz.	Podstawa prawna obowiązku informacyjnego	Opis skrócony obowiązku informacyjnego	Łączny roczny czas wykonywania OI w gospodarce
1	Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych	Prowadzenie ewidencji rachunkowej zapewniającej określenie dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy	485 713 580 rh
2	Ustawa o rachunkowości	Prowadzenie rachunkowości	415 266 667 rh
3	Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych	Składanie zeznania do celów podatkowych	291 899 212 rh
4	Ustawa o podatku od towarów i usług	Prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy użyciu kasy rejestrującej	153 591 091 rh
5	Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej	Dokumentowanie płatności przedsiębiorcy związanych z wykonywaną przez niego działalnością	79 653 917 rh
6	Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych	Prowadzenie ewidencji rachunkowej umożliwiającej obliczenie odpisów amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym	65 219 933 rh
7	Ustawa o statystyce publicznej	Stosowanie przez przedsiębiorców standardów klasyfikacyjnych w prowadzonej dokumentacji biznesowej	60 597 956 rh
8	Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej	Prowadzenie dokumentacji medycznej przez pielęgniarkę lub położną	52 487 118 rh
9	Ustawa o izbach aptekarskich	Udzielanie informacji i porad dotyczących działania i stosowania produktów leczniczych i wyrobów medycznych będących przedmiotem obrotu w aptekach i hurtowniach farmaceutycznych przez farmaceutów	37 207 560 rh
10	Ustawa ordynacja podatkowa	Wystawienie rachunku potwierdzającego transakcję na żądanie kontrahenta	32 867 308 rh

TOP 10 rankingu OI wg kosztów administracyjnych

Poz.	Podstawa prawna obowiązku informacyjnego	Opis skrócony obowiązku informacyjnego	Roczne łączne koszty administracyjne w gospodarce
1	Ustawa o rachunkowości	Prowadzenie rachunkowości	13 739 891 173 zł
2	Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych	Prowadzenie ewidencji rachunkowej zapewniającej określenie dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy.	12 675 884 775 zł
3	Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych	Składanie zeznania do celów podatkowych	10 210 501 372 zł
4	Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej	Dokumentowanie płatności przedsiębiorcy związanych z wykonywaną przez niego działalnością.	3 714 284 692 zł
5	Ustawa o podatku od towarów i usług	Prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy użyciu kasy rejestrującej.	2 625 245 035 zł
6	Ustawa o statystyce publicznej	Stosowanie przez przedsiębiorców standardów klasyfikacyjnych w prowadzonej dokumentacji biznesowej.	2 022 656 447 zł
7	Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych	Prowadzenie ewidencji rachunkowej umożliwiającej obliczenie odpisów amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym.	1 760 915 279 zł
8	Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej	Prowadzenie dokumentacji medycznej przez pielęgniarkę lub położną	1 483 447 617 zł
9	Kodeks spółek handlowych	Składanie przez biegłego rewidenta swojego sprawozdania.	1 292 518 644 zł
10	Ustawa o podatku od towarów i usług	Podawanie numeru i data wystawienia faktury potwierdzającej nabycie produktów rolnych w dokumencie stwierdzającym dokonanie zapłaty należności za nie.	1 251 819 753 zł

Koszty i obciążenia administracyjne wg głównych źródeł OI

Główne źródła OI	Liczba OI z danego źródła	Łączne roczne koszty administracyjne w gospodarce	Łączne roczne obciążenia administracyjne w gospodarce
Ustawa o rachunkowości	13	15 290 634 786 zł	764 818 769 zł
Ustawa o pod. doch. od os. prawnych	29	14 861 789 744 zł	9 886 828 040 zł
Ustawa o pod. doch. od os. fizycznych	21	12 925 707 065 zł	8 774 586 850 zł
Ustawa o pod. od towarów i usług	76	5 918 970 273 zł	4 062 329 667 zł
Ustawa o swobodzie dział. gosp.	49	4 431 747 879 zł	477 886 110 zł
Ustawa o systemie ubez. społecznych	32	3 315 538 102 zł	1 588 385 255 zł
Ustawa o statystyce publicznej	15	2 413 993 183 zł	2 188 601 788 zł
Ustawa o zawodach pielęg. i położnej	59	1 634 970 232 zł	1 468 245 964 zł
Kodeks spółek handlowych	67	1 463 977 069 zł	1 381 139 979 zł
Łącznie	361	62 257 328 333 zł	30 592 822 423 zł

Determinanty potencjału redukcyjnego

Atrybuty OI – zdefiniowane w narzędziu

I. Kategoria źródła AP - parametr A – B – C – D

II. Charakter OI wskazujący na typ adresata - parametr O1 – O2– F1 – F2

III. Częstotliwość realizacji OI - np. raz w miesiącu wg listy opcji

III. Typologia OI – wskaźnik powtórzeń (repetycji) – występowania tego samego typu OI w danym AP

IIII. Typologia składowych OI – średnia czynności składowych / OI - > 6 – takie OI uznaje się za złożone

Hipotetyczny potencjał redukcyjny – wnioskowanie nawiązujące do 5 złotych sposobów redukcji OA

Przegląd przepisów prawnych przy uwzględnieniu atrybutów OI

Ćwiczenie 4 :

polegające na wykonaniu identyfikacji wartości obciążeń administracyjnych przy wykorzystaniu wyników empirycznych pomiaru bazowego

Reforma Regulacji

Przedsiębiorca ma **prawo**

Kurs zaawansowany dla korpusu służby cywilnej z zakresu metodyki przygotowania oceny skutków regulacji (OSR)

V. Praktyczne wykorzystanie AKK w przygotowaniu OSR - poziom zaawansowany

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO GOSPODARKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- „Analiza kosztów i korzyści to dział ekonomii stosowanej, którym zajmują się specjaliści od analizy kosztów i korzyści”
- AKiK to zbiór **technik** stosowanych w ocenie **efektywności** wydatków **publicznych** (i prywatnych) oraz różnego rodzaju rozwiązań z zakresu **polityki gospodarczej** i regulacji zwłaszcza w tych **wszystkich** przypadkach, w których zachodzi **potrzeba** zestawienia **szeroko** pojmowanych (**społecznych**) kosztów i korzyści działań, dla których kryterium (maksymalizacji) **zysku** jest **niewystarczające** lub błędne.

Typy analizy AKiK

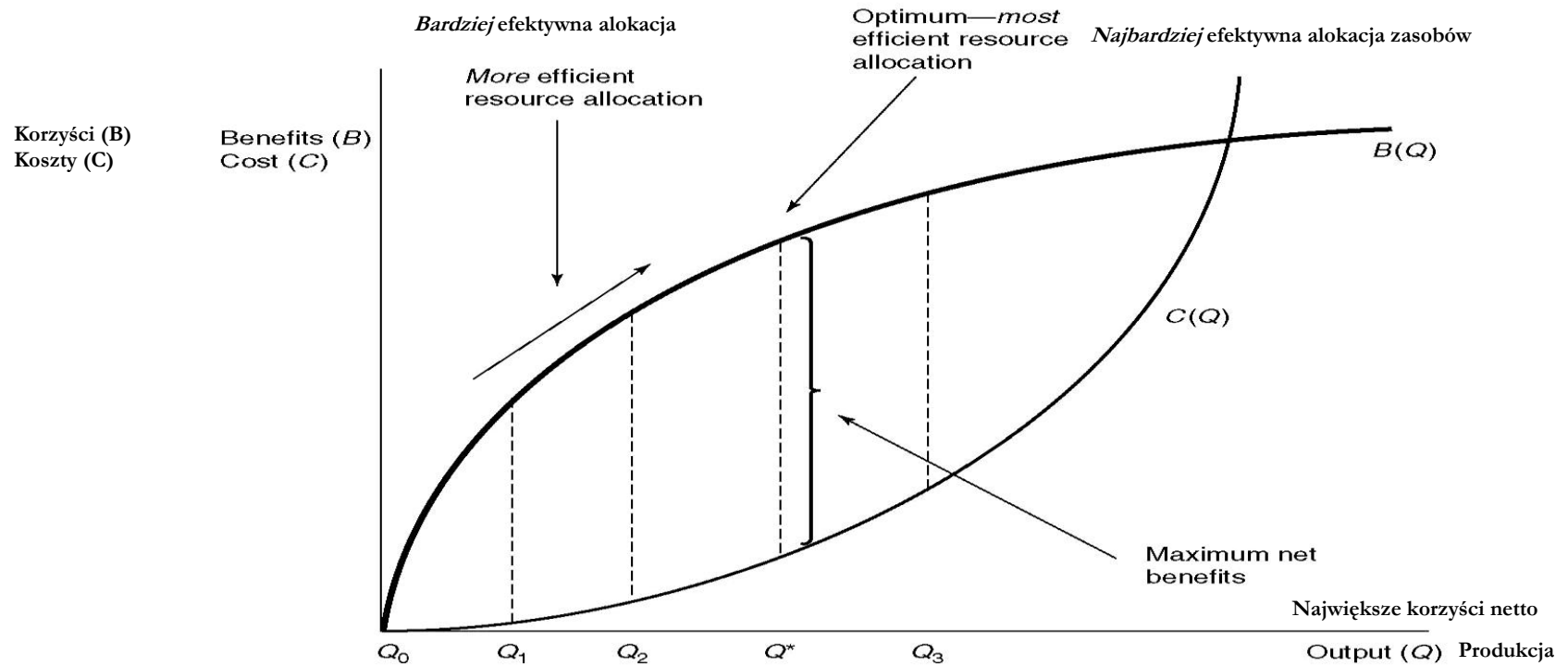
Korzyści z analizy	<i>Ex ante</i>	<i>In medias res</i>	<i>Ex post</i>	Porównanie <i>Ex ante</i> / <i>In medias res</i> / <i>Ex post</i>
Decyzja o alokacji zasobów dla danego projektu	Tak – pomaga wybrać najlepszy projekt Jeśli dokładna: uruchamia / nie uruchamia projektu	Jeśli utopiono małe koszty – może przesunąć zasoby Jeśli utopiono duże koszty – zwykle sugeruje się kontynuowanie	Za późno – projekt ukończony	Tak jak w analizie <i>In medias res</i> lub <i>Ex post</i>
Uczenie się o rzeczywistej wartości konkretnego projektu	Słaby szacunek – wysoka niepewność co do przyszłych korzyści i kosztów	Lepsze – zmniejszona niepewność	Doskonałe – mimo, że pewne błędy pozostają. Zwykle długo się czeka na pogłębione studium	Tak jak w analizie <i>In medias res</i> lub <i>Ex post</i>
Wkład w uczenie się o rzeczywistej wartości zbliżonych projektów	Raczej znikomy wkład	Dobry – wkład solidniejszy im później realizowana. Potrzeba korekt ze względu na jednostkowość	Bardzo przydatne – mimo że błędy pozostają i potrzebne korekty ze względu na jednostkowość	Tak jak w analizie <i>In medias res</i> lub <i>Ex post</i>
Uczenie się o popełnianych błędach: pomijanie, prognozowanie, pomiar i ocena	Nie	Nie	Nie	Tak – daje informacje o błędach, o dokładności AKK dla innych projektów

- i. Kto jest klientem?
- ii. Jaki jest przedmiot analizy?
- iii. Jakie są cele operacyjne?
- iv. Jakie są alternatywne warianty?
- v. Jakie są fizyczne efekty w każdym wariancie?
- vi. Jak wycenić efekty w każdym wariancie?
- vii. Jak (nie) pewne są efekty i wyceny?
- viii. Jakie są kryteria wyboru
- ix. Jaką należy podjąć decyzję?
- x. Jak skutki podjętych działań mają się do przewidywać?

- AKiK jako ramy podejmowania efektywnych decyzji
 - Efektywność w sensie Pareta (i Kaldora-Hicksa)
 - Definiowanie korzyści i kosztów
 - Zastosowanie reguł decyzyjnych w praktyce
 - Problemy z miarami korzyści
 - Podstawa szeregowania rozwiązań
 - Zależność od zastanego podziału dochodu
 - Zależność od rozstrzygnięć w kwestii praw decyzyjnych
 - Rola procesu politycznego

AKiK poszukuje bardziej efektywnej alokacji zasobów

Figure 1.1
CBA Seeks More Efficient Resource Allocation

Moving from Q_0 toward Q^* increases efficiency; that is: $NPV(Q^*) > NPV(Q_2) > NPV(Q_1) > NPV(Q_0)$

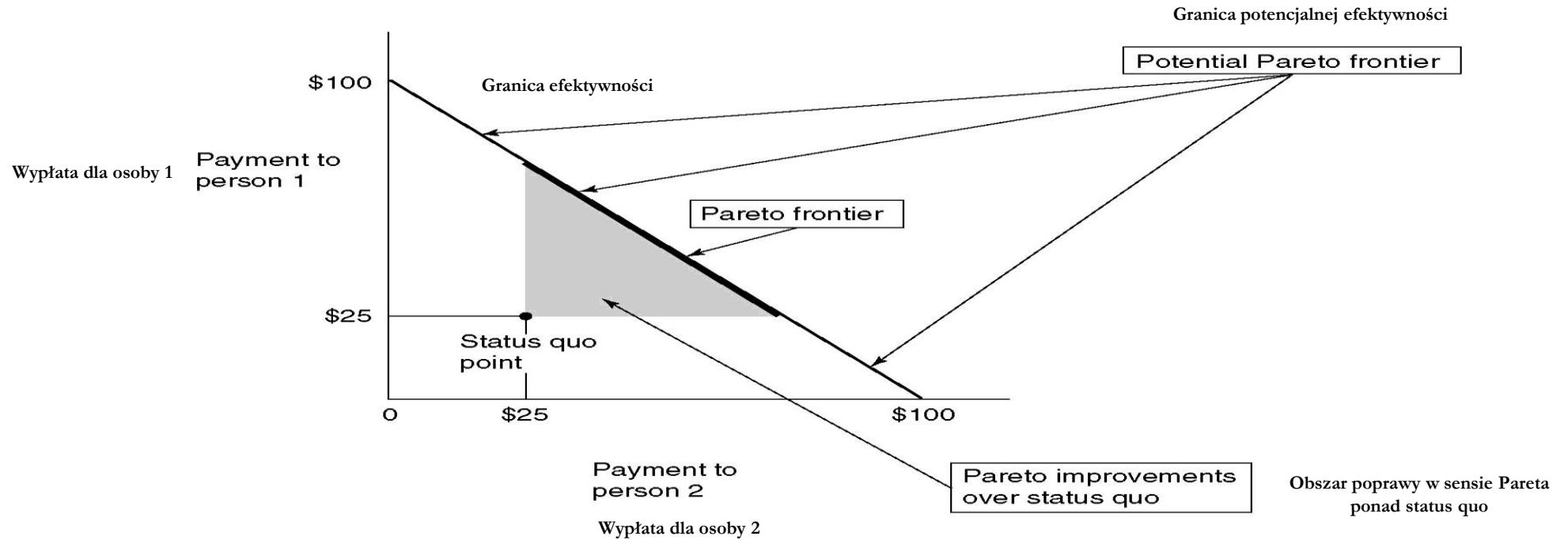
Moving beyond Q^* reduces efficiency, but Q_3 is more efficient than Q_0 : $NPV(Q^*) > NPV(Q_3) > NPV(Q_0)$

Warianty

Efektywność w sensie Pareta

Figure 2.1
Pareto Efficiency

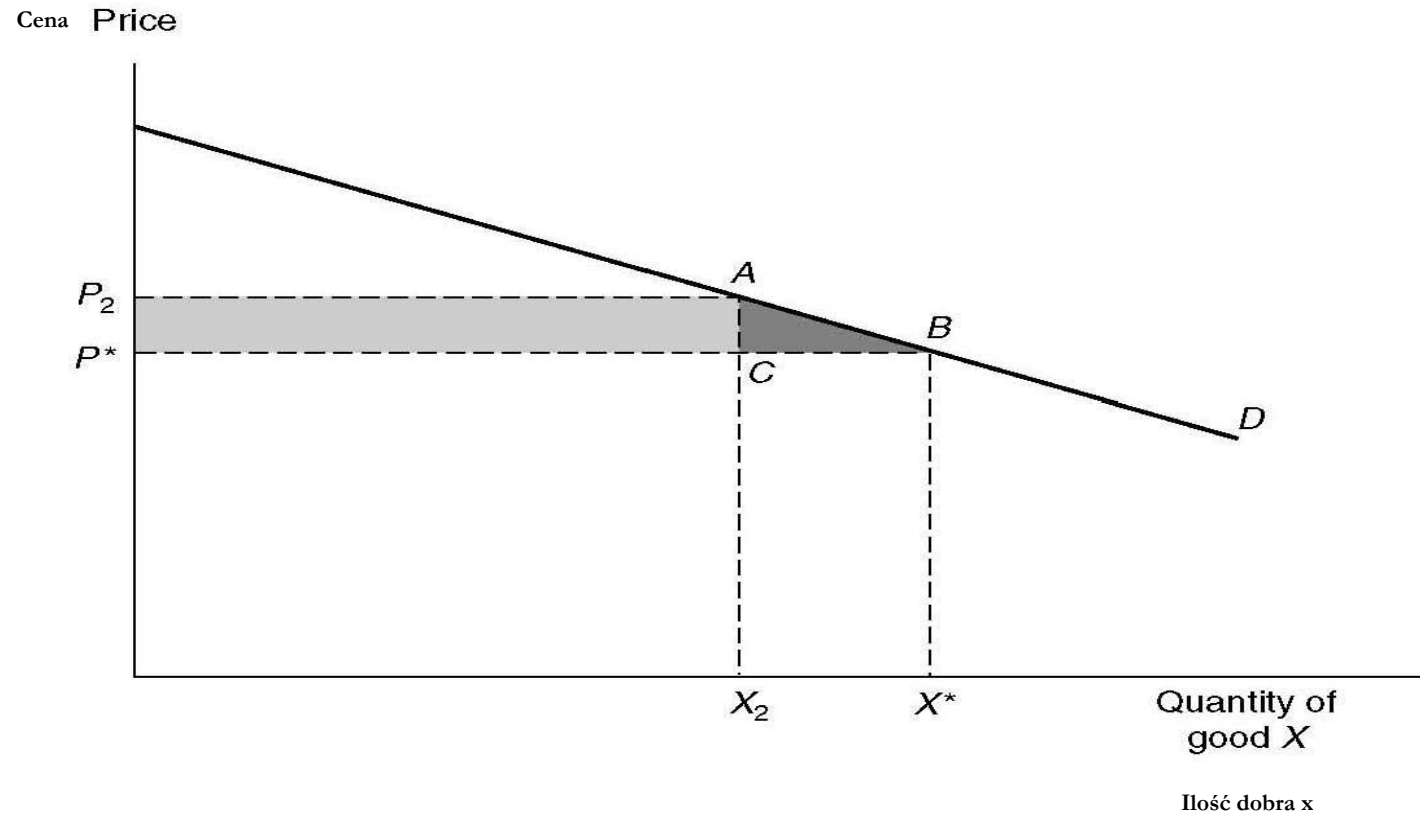

- Zakreślenie granic wokół przedsięwzięcia; czyje K i K się liczą?
- Co jest kosztem, a co korzyścią?
- Sytuacja z / bez przedsięwzięcia
- Korzyści brutto i netto
- Koszty „ekonomiczne”
 - Koszty utopione
 - Koszty przyrostowe (marginalne)
 - Koszty alternatywne
- Efekty mierzalne i niemierzalne
 - Efekty zewnętrzne
- Substytucja importu
- Uniknięcie obniżenia produktywności zasobów
- Zasada korzyści krajowych
- Wagi podziału dochodu
- Transfery

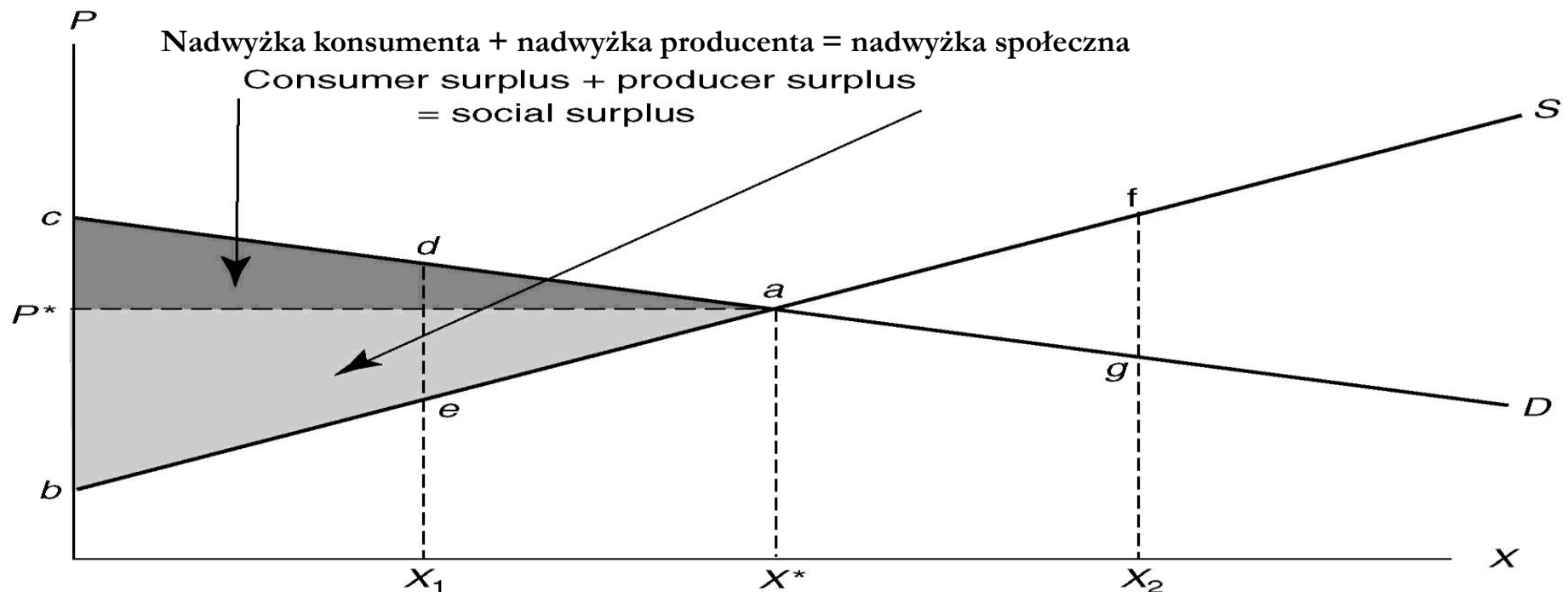

Mechanizm rynkowy

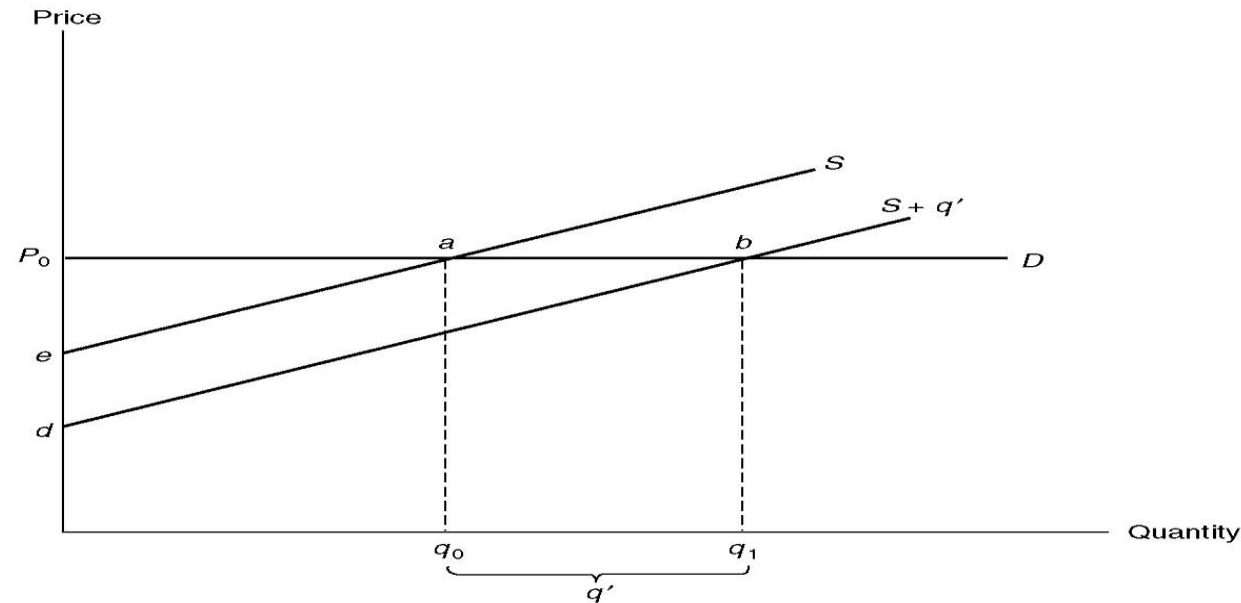
Nadwyżka społeczna

Figure 3.5
Social Surplus

Miara korzyści na rynku efektywnym bez efektów cenowych

Figure 4.2
Measuring Benefits in an Efficient Market with No Price Effects

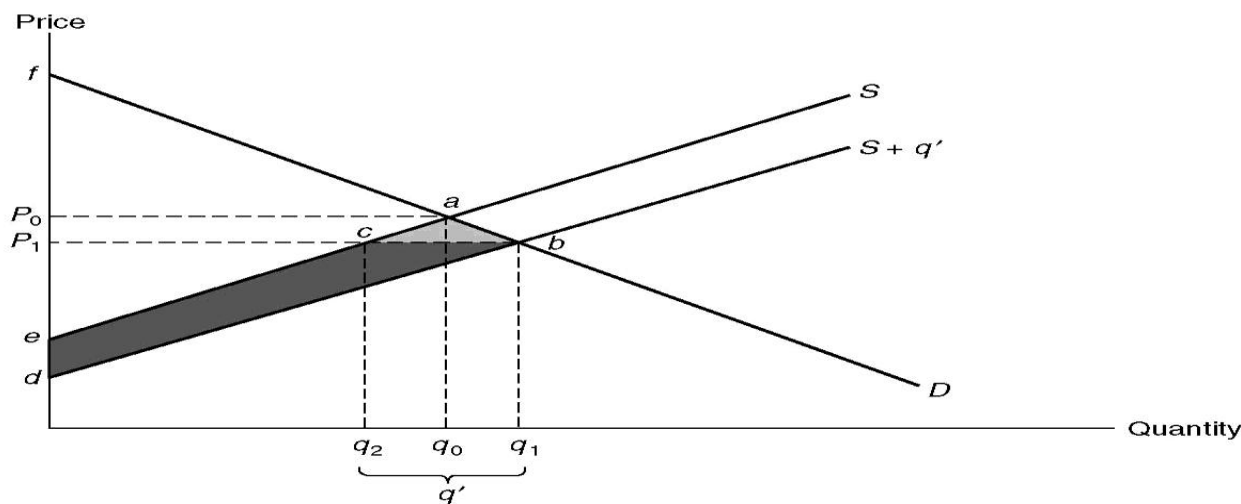
Social surplus change: (a) Bezpośrednie dostarczenie q' przez projekt:- korzyść = dochody = q_0abq_1

(a) Direct supply of q' by project: gain of project revenue equal to area of rectangle q_0abq_1

(b) Supply schedule shift through cost reduction: gain of trapezoid $abde$

(b) Krzywa podaży przesuwa się na skutek obniżki kosztów: $abde$

Figure 4.3
Measuring Benefits in an Efficient Market

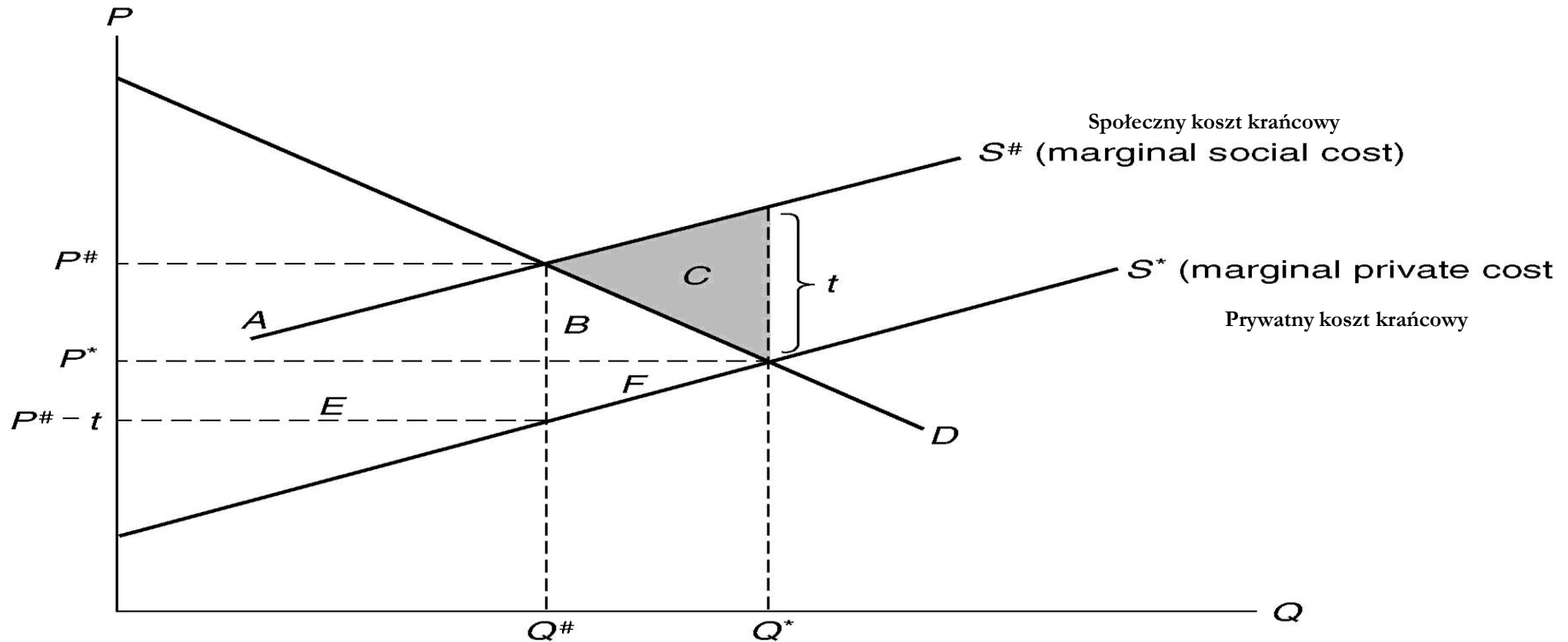
Social surplus change: **Zmiany nadwyżki społecznej**

- (a) Direct supply of q' by project: gain of triangle abc plus project revenue equal to area of rectangle q_2cbq_1
- (b) Supply schedule shift through cost reduction: gain of trapezoid $abde$

(a) Bezpośrednia podaż q' przez projekt: korzyść abc + przychody projektu q_2cbq_1 (b) Krzywa podaży przesuwana się dzięki obniżce kosztów: korzyść = $abde$

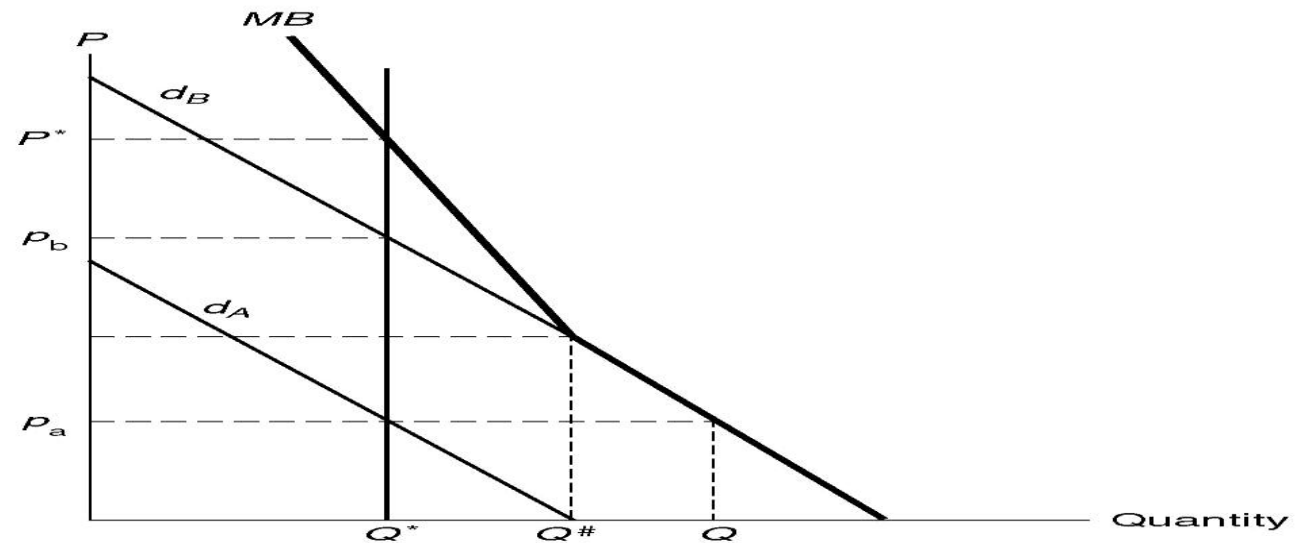
Efekt zewnętrzny: ujemny

Figure 4.7
Negative Externality

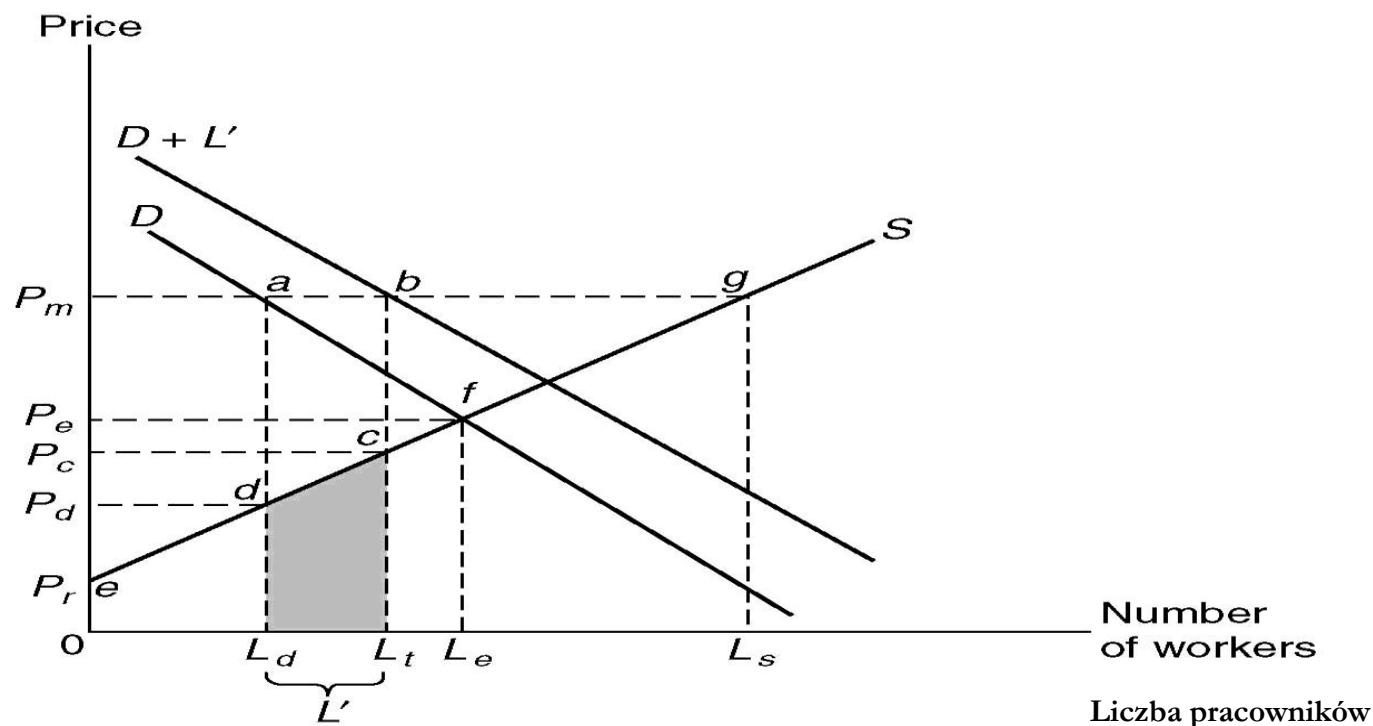
Dobro będące przedmiotem konsumpcji wielu osób

Figure 4.9B
Nonrivalrous Good (e.g., streetlight)

Koszty alternatywne przy istnieniu ceny minimalnej

Figure 4.14
Opportunity Costs with a Price Floor

- Podstawy dyskontowania
- Wartość końcowa (*terminal value*)
- Horyzont planowania przedsięwzięcia
- Strumienie realne i nominalne
- Dyskontowanie: analiza wrażliwości
- Inne formuły dyskontowania

- Czy stopa dyskontowa ma znaczenie w podejmowaniu decyzji publicznych?
- Teoretyczne podstawy ekonomicznej (efektywnościowej) i społecznej (dystrybucyjnej) stopy dyskontowej

- Źródła wyceny społecznej kosztu kapitału
 - Social opportunity cost of capital* / społeczny koszt alternatywny kapitału
 - Social time preference rate* / społeczna stopa preferencji - rozłożenia konsumpcji w czasie
 - Shadow price of capital* / kalkulacyjna cena kapitału
 - Weighted social opportunity cost of capital* / średni ważony społeczny koszt alternatywny kapitału
 - Time-variant SDR* / zmienna w czasie społeczna stopa dyskontowa

Pojęcia podstawowe:

- Typy efektów związanych ze środowiskiem przyrodniczym
- Ocena działań związanych ze środowiskiem przyrodniczym
- Wartość jako pojęcie ekonomiczne
- Kontekst polityki gospodarczej – ramy dla wycen

Metody wyceny pieniężnej dóbr nierynkowych i środowiskowych

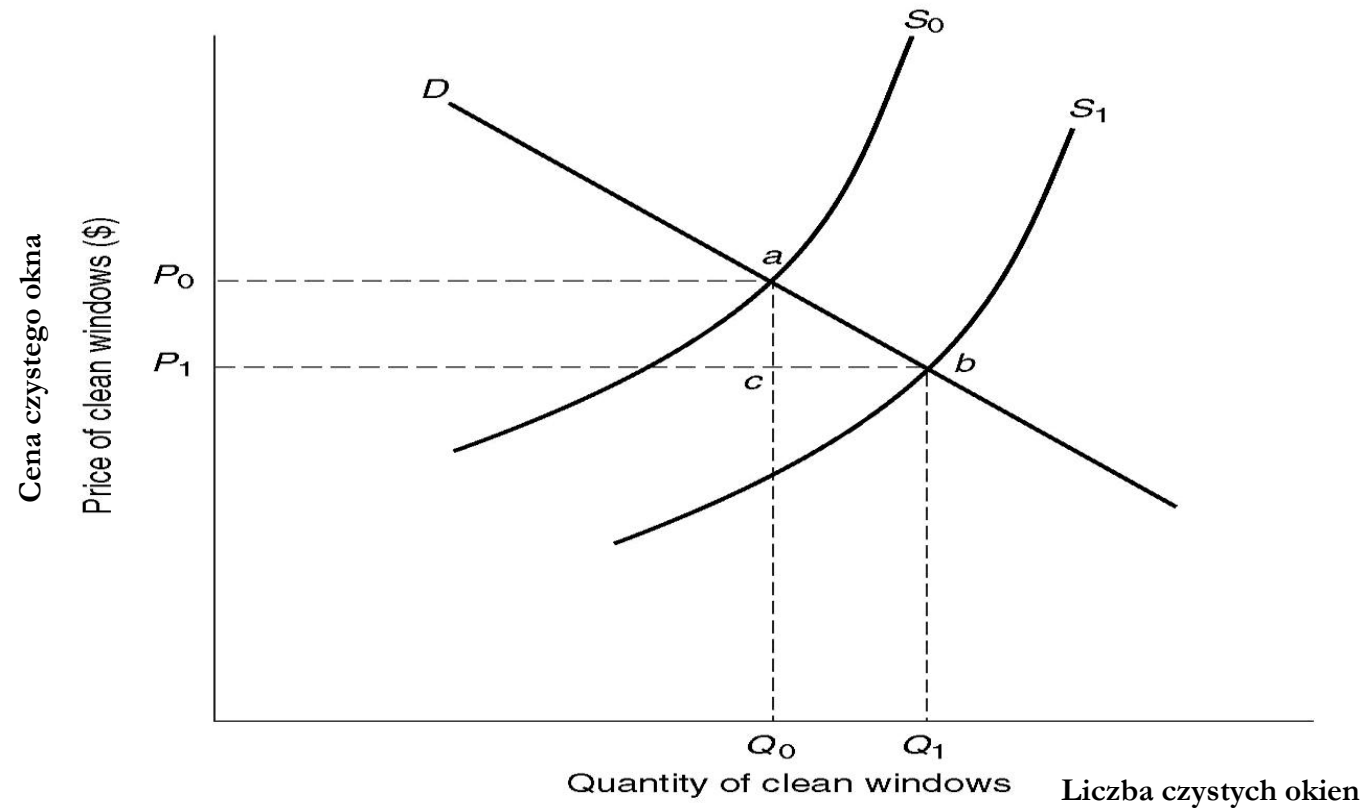
Wyceny oparte na krzywej popytu (<i>valuation</i>)				Wyceny nie oparte na krzywej popytu (<i>pricing</i>)					
Preferencje wyrażone		Preferencje ujawnione							
<i>Contingent valuation</i>	<i>Conjoint analysis</i>	Koszty dotarcia (podróży)	Ceny hedoniczne	Koszt utraconych możliwości alternatywny	Koszt wariantów alternatywnych	Kalkulacyjne koszty projektu (wartość zastąpienia odtworzenia, transplantacji)	Metoda dawka-skutki (<i>dose-response</i>)	Wydatki (opłaty) państwowe	Postępowanie zapobiegawcze
Krzywa popytu Hicksa (skompensowana)		Krzywa popytu Marshalla (nieskompensowana)		Krzywa popytu nie jest obserwowana					
Nadwyżka skompensowana i ekwiwalentna jako miary dobrobytu		Nadwyżka marshallowska jako miara dobrobytu		Brak bezpośredniego wyrażenia „prawdziwej” miary dobrobytu ale informacja o cenach przydatna w podejmowaniu decyzji					
„Wartość”				„Cena”					

- wartość użytkowa
- wartość nie wiążąca się z użytkowaniem
- użyteczność czerpana z istnienia dobra
- użyteczność czerpana z możliwości przekazania następnym pokoleniom
- konsumpcja zastępcza
- wartość zachowania dobra
- głos (w referendum)

➔ Artykulacja wartości

Wpływ reglamentacji smogu na wydatki na mycie okien

Figure 13.6
The Effect of an Ordinance Reducing Smog on Expenditures for Window Cleaning

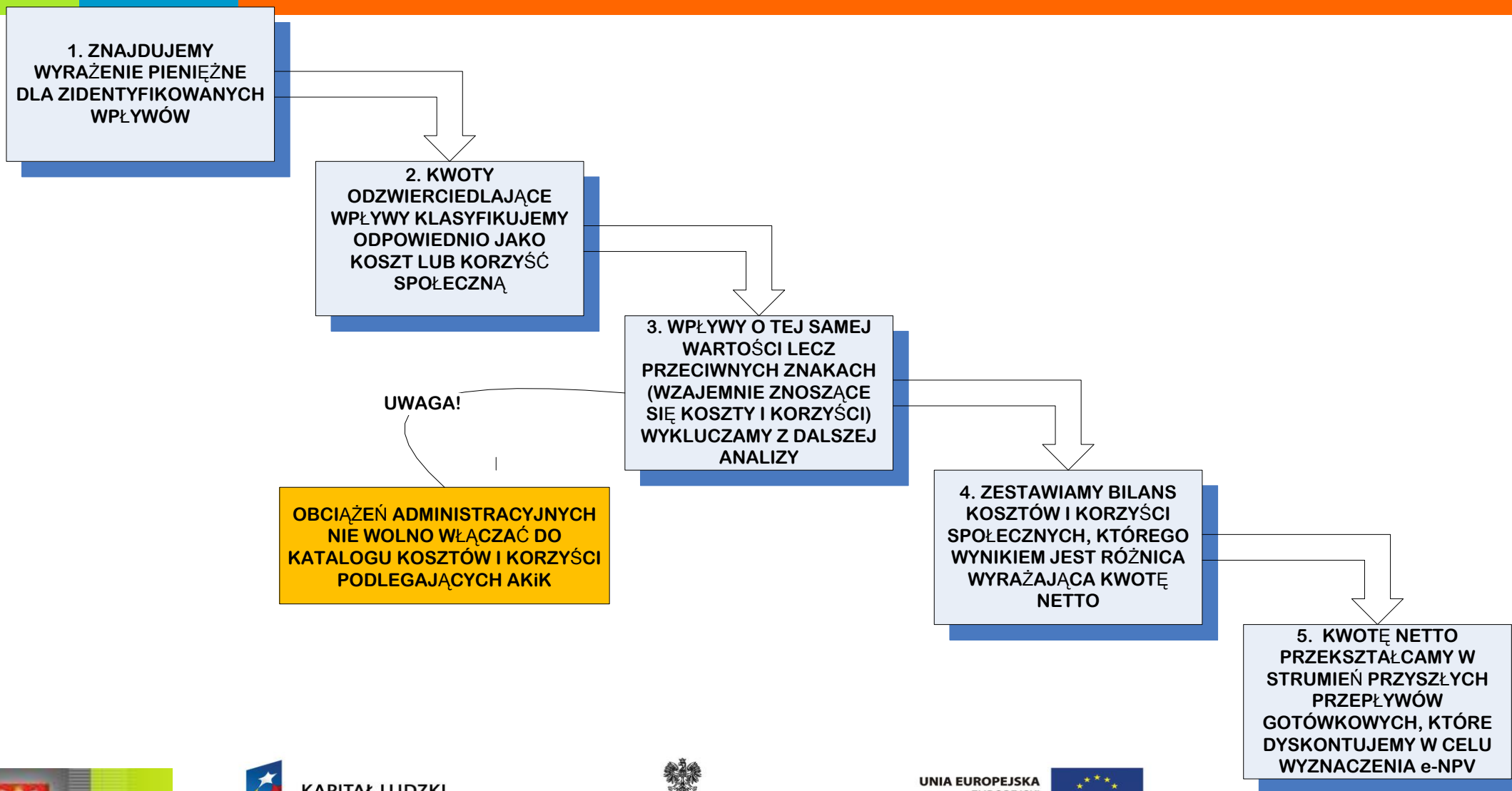
- Modelowanie transferu wycen
- Funkcja transferu
- Dane przykładowe:
 1. Wycena życia ludzkiego
 2. Wycena narządów ludzkich
 3. Wycena następstw przestępstw
 4. Wycena czasu
 5. Wycena odpoczynku
 6. Wycena (ginących) gatunków fauny i flory
 7. Wycena wody
 8. Wycena hałasu
 9. Wycena zanieczyszczeń powietrza

Wykorzystanie wycen z innych badań: etapy analizy

1. Zdefiniowanie kontekstu działań publicznych (polityki)
2. Identyfikacja uprzednich badań pierwotnych
3. Weryfikacja zasadności przywołania uprzednich badań
4. Zgromadzenie danych dotyczących rozważanego przedsięwzięcia (miejsca)
5. Oszacowanie wycen dotyczących rozważanego przedsięwzięcia (zastosowanie technik pozwalających na transfer wyników)
6. Sumowanie: obliczanie całkowitej wartości

Dlaczego OSR korzysta z AKiK?

- wybór danego rozwiązania wymaga znalezienia kryterium optymalizacyjnego, „stojącego na straży” interesu ogólnospołecznego
- kryterium optymalizacyjne jest wspólnym mianownikiem, umożliwiającym dokonywanie porównania różnych rozwiązań/opcji w sposób zbiektywizowany i odporny na „demagogię polityczną”

Porównanie opcji i rekomendacja

Ocena wielokryteriowa opcji interwencyjnej											
		Ocena	Waga		Ocena	Waga		Ocena	Waga		Ocena końcowa
	Wynik bilansu kosztów i korzyści wyrażający się wartością e-NPV	w skali od 1-5	0,5	Iloczyn oceny i wagi	Zdefiniowane kryterium dodatkowe - uciążliwość wg szacunków przy pomocy MKS	0,3	Iloczyn oceny i wagi	Ocena możliwości wdrożenia rozwiązania w życie na podstawie wyniku oceny mocnych i słabych stron	0,2	Iloczyn oceny i wagi	
Opcja 0 - zaniechanie interwencji publicznej	-55,87	2	0,5	1	1	0,3	0,3	5	0,2	1	2,3
Opcja 2 - propozycja nowej legislacji	-119,02	1		0,5	2		0,6	2		0,4	1,5

Reforma Regulacji

Przedsiębiorca ma **prawo**

Kurs zaawansowany dla korpusu służby cywilnej z zakresu metodyki przygotowania oceny skutków regulacji (OSR)

V. Praktyczne wykorzystanie AKiK w przygotowaniu OSR - poziom zaawansowany – odpowiedzi odnoszące się do problemu otyłości

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO GOSPODARKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- Jak patrzeć na problem otyłości w społeczeństwie:
 - Warto podzielić nasze rozumienie zjawiska i warunków w jakich się ono rozwija na : **stronę podażową i stronę popytową**
 - Kluczowym czynnikiem wpływającym bezpośrednio na rosnącą otyłość jest dostępność żywności (podaż)
 - Ograniczenia w dostępie do określonej żywności, mające postać zakazów konsumpcji/sprzedazy – zakazy wprowadzane w szkołach, gdzie dystrybucja słodkich i słonych przekąsek oraz napojów gazowanych jest zakazana (prawo stanowe w USA, Łotwa) wpływają bezpośrednio na poziom popytu żywności (określanej mianem niezdrowej/śmieciowej)
 - Miękkim środkiem oddziaływania na zachowania konsumenckie może być edukacja w zakresie właściwego odżywiania się

- Jak patrzeć na problem otyłości w społeczeństwie:
 - Interwencja publiczna w sferę wyborów indywidualnych jest ostatecznością
 - Jednakże, gdy obserwujemy występowanie ułomności rynkowej, która oznacza, że cena danego dobra odchyła się od społecznej jego wyceny władza powinna interweniować
 - Bardziej wskazana jest interwencja po stronie popytowej, bowiem dzięki niej konsument zachowuje prawo wyboru
 - Gdy perswazja i edukacja zawodzą wkraczamy na drogę legislacji sztywnej – zakazy/ nakazy w większości dotyczące producentów – strona podaźowa

- Koszt zewnętrzny otyłości:
 - Czy osoby otyłe tylko sobie samym robią krzywdę? NIE.
 - problem otyłości tylko pozornie jest problemem indywidualnym lub najbliższego otoczenia danej osoby cierpiącej z powodu otyłości lub nadwagi.
 - Koszty generowane przez otyłość są powszechne i dotyczą całego społeczeństwa!!!
 - Najważniejszym kosztem jest koszt leczenia schorzeń związanych lub wywoływanych otyłością – szacunki przeprowadzone w USA w roku 2005 wskazują na to że bezpośrednia opieka medyczna kojarzona z otyłością kosztowała 119 mld \$
 - Opieka zdrowotna nad otyłym kosztuje prawie 36% więcej, a wydatki na lekarstwa są wyższe o 77%
 - Obserwuje się także zależność pomiędzy poziomem dochodów, a otyłością

- Koszt zewnętrzny otyłości:
 - Badania społeczne pokazują, że osobom otyłym trudniej znaleźć zatrudnienie i dlatego częściej korzystają z zasiłków i innych form pomocy publicznej
 - Szacuje się, że szczupli dotują osoby o siedzącym trybie życia w wysokości prawie 1900\$ przez statystyczną długość życia – składki na polisy są skalkulowane w taki sposób, że uwzględniają one ochronę również osób otyłych (wyższe ryzyko zachorowalności)
 - Koszty zakupu i instalacji urządzeń do korzystania przez osoby otyłe: windy o podwyższonej nośności, szersze łóżka w szpitalach lub krzeselka w miejscach publicznych (kina, dworce itp.)
 - Wydajność społeczeństwa spada z powodu rosnącego udziału osób otyłych
 - Tak jak producent nie bierze pod uwagę zanieczyszczeń, tak osoba otyła nie myśli o tym jaki skutek wywołuje jej stan zdrowia w społeczeństwie

- Koszt zewnętrzny otyłości:
 - Otyłość można uznać, za niepożądany negatywny koszt zewnętrzny, którego skalę powinniśmy zmniejszyć
 - Dziś oznacza ona, że jemy za dużo czyli przyjmuje dużą dawkę energii, (pochodzi z jedzenia), której nadmiaru nie spalamy, gdyż ruszamy się za mało.
 - Przekładając na język ekonomii: cena (indywidualna) dostępności nadwyżki kalorii, którą konsumujemy jest niższa od społecznego kosztu tej dawki kalorii. W konsekwencji, otyłość powoduje wzrost kosztów opieki medycznej dla wszystkich, w tym osób, które nie są otyłe.
 - Konieczność zmniejszenia dostępności ilości konsumowanych kalorii może prowadzić do podwyższenia ceny w taki sposób, aby obecnie rozłożony na całe społeczeństwo koszt zewnętrzny, zaczął być ponoszony przez sprawców wystąpienia kosztu zewnętrznego
 - Zastosowanie podatku wywoła internalizację tego kosztu